

IPSAS 28: Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση

Η παρούσα περιγραφή αποτελεί σύντομη περίληψη και απόδοση του προτύπου από τους συγγραφείς του βιβλίου «Λογιστική Δημοσίου Τομέα: Τάσεις και Πρακτικές» για εκπαιδευτικούς σκοπούς και σε καμία περίπτωση δεν ενέχει τη θέση επίσημης μετάφρασης του προτύπου.

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2020

IPSAS 28: Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση

Το IPSAS 28 καθορίζει αρχές για την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μέσων. Τα χρηματοοικονομικά μέσα κατηγοριοποιούνται ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και συμμετοχικοί τίτλοι. Επιπλέον, το πρότυπο εφαρμόζεται στην κατηγοριοποίηση σχετικών τόκων, μερισμάτων καθώς και ζημιών και κερδών που σχετίζονται με το χρηματοοικονομικό μέσο, και περιγράφει τις συνθήκες υπό τις οποίες τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις θα πρέπει να συμψηφίζονται. Το IPSAS 28 είναι βασισμένο στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 32 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Παρουσίαση και γνωστοποίηση».

Βασικοί Ορισμοί

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ταυτόχρονα ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο για μια οντότητα και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη οντότητα.

Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι κάθε περιουσιακό στοιχείο που αφορά:

- (α) ταμειακά διαθέσιμα,
- (β) συμμετοχικό τίτλο άλλης οντότητας, ή
- (γ) συμβατικό δικαίωμα
- (ι) για την παραλαβή μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου από μια άλλη οντότητα, ή
- (ιι) για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με άλλη οντότητα υπό συνθήκες που είναι ευνοϊκές για την οντότητα, ή
- (δ) μια σύμβαση που θα τακτοποιηθεί στους συμμετοχικούς τίτλους της ίδιας της οντότητας.

Αντίστοιχα, **χρηματοοικονομική υποχρέωση** είναι κάθε υποχρέωση που αφορά

- (α) συμβατική δέσμευση:
 - (ι) για παράδοση μετρητών, ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου σε μια άλλη οντότητα, ή
 - (ιι) για ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με άλλη οντότητα υπό συνθήκες που δεν είναι ευνοϊκές για την οντότητα, ή
- (β) μια σύμβαση που θα τακτοποιηθεί στους συμμετοχικούς τίτλους της ίδιας της οντότητας.

Συμμετοχικός τίτλος είναι κάθε σύμβαση που αποδεικνύει ένα δικαίωμα στο υπόλοιπο που απομένει, εάν, από τα περιουσιακά στοιχεία μιας οντότητας, αφαιρεθούν οι υποχρεώσεις της.

Πεδίο εφαρμογής

Το IPSAS 28 πρέπει να εφαρμόζεται από όλες τις οντότητες και για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα, εκτός από:

(α) τις συμμετοχές σε ελεγχόμενες οντότητες (IPSAS 6 «Ενοποιημένες και Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις»), συγγενείς οντότητες (IPSAS 7 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Οντότητες») ή κοινοπραξίες (IPSAS 8 «Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες»), οι οποίες αποτιμώνται στις οικονομικές καταστάσεις της οντότητας στο κόστος ή σύμφωνα με την μέθοδο των ιδίων κεφαλαίων,

(β) δικαιώματα και υποχρεώσεις σύμφωνα με προγράμματα παροχών σε εργαζομένους (IPSAS 39 «Παροχές σε εργαζομένους»),

(γ) υποχρεώσεις που απορρέουν από ασφαλιστικές συμβάσεις –πλην εξαιρέσεων, και

(δ) συμβάσεις που απαιτούν την καταβολή χρημάτων.

Παρουσίαση υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων

Σύμφωνα με το Πρότυπο, ο εκδότης ενός χρηματοοικονομικού μέσου κατατάσσει το μέσο κατά την αρχική αναγνώριση, ως χρηματοοικονομική υποχρέωση, χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή συμμετοχικό τίτλο, σύμφωνα με την ουσία της σχετικής σύμβασης και τους ορισμούς της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και του συμμετοχικού τίτλου. Κρίσιμο χαρακτηριστικό διαφοροποίησης της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης από τον συμμετοχικό τίτλο είναι η ύπαρξη συμβατικής δέσμευσης ενός εκ των συμβαλλομένων του χρηματοοικονομικού μέσου (του εκδότη) να παραδώσει στον άλλον συμβαλλόμενο (τον κάτοχο) μετρητά ή άλλο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή να ανταλλάξει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις με τον κάτοχο με όρους που είναι δυνητικά δυσμενείς για τον εκδότη.

Παρόλο που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του προτύπου οι ασφαλιστικές συμβάσεις, εντούτοις ασχολείται με συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης και με ασφαλιστικές συμβάσεις που μεταβιβάζουν χρηματοοικονομικό κίνδυνο. Τα **συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης** είναι συμβάσεις που απαιτούν από τον εκδότη τους να προβεί σε συγκεκριμένες πληρωμές προκειμένου να αποζημιώσει τον κάτοχο για ζημία που υφίσταται επειδή ένας συγκεκριμένος οφειλέτης, αποτυγχάνει να προβεί σε πληρωμές, όταν κάτι τέτοιο έχει συμφωνηθεί. Το πρότυπο διακρίνει τα **συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης** σε εκείνα που προκύπτουν από μη ανταλλακτικές συναλλαγές (δωρεάν ή έναντι συμβολικού τιμήματος), και εκείνα που προκύπτουν από ανταλλακτικές συναλλαγές. Τα πρώτα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως χρηματοοικονομικά μέσα σύμφωνα με το Πρότυπο 28, ενώ τα δεύτερα μπορούν είτε να αντιμετωπιστούν ως χρηματοοικονομικά μέσα, είτε ως ασφαλιστικές συμβάσεις, αν έτσι επιλέξει ο εκδότης τους. Οι συμβάσεις που είναι ασφαλιστικές αλλά μεταβιβάζουν χρηματοοικονομικό κίνδυνο, μπορούν να αντιμετωπιστούν ως χρηματοοικονομικά μέσα σύμφωνα με το Πρότυπο 28.

Παρουσίαση τόκων, μερισμάτων, ζημιών και κερδών

Οι τόκοι, τα μερίσματα, οι ζημίες και τα κέρδη που σχετίζονται με ένα χρηματοοικονομικό μέσο που είναι χρηματοοικονομική υποχρέωση, καταχωρούνται ως έσοδα ή έξοδα στα αποτελέσματα. Οι διανομές στους κατόχους ενός συμμετοχικού τίτλου, χρεώνονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

Συμψηφισμός

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση θα πρέπει να συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό να παρουσιάζεται στην κατάσταση οικονομικής απόδοσης, όταν και μόνο όταν η οντότητα:

- (α) έχει νόμιμο δικαίωμα να τα συμψηφίσει, και
- (β) προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.